

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра _____ обліку та оподаткування _____

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

_____ А.Д. Діброва

Протокол № 9 від « 15 » червня 2021 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри обліку та оподаткування

Протокол № 13 від « 24 » травня 2021 р.

Завідувач кафедри

_____ С.В. Калюга

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Облік і аудит»

_____ Н.П. Кузик

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОБЛІК В БАНКАХ

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Облік і аудит»

факультет _____ ***Економічний*** _____

(назва факультету)

Розробник: к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Дерев'янка С.І.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Облік в банках

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	бакалавр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування» (шифр і назва)	
Освітня програма	Облік і аудит	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова (вибіркова)	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	- (назва)	
Форма контролю	Екзамен, залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	5
Семестр	8	1
Лекційні заняття	26 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	26 год.	8 год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	68 год.	104 год.
Індивідуальні завдання	год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	4 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета дисципліни - засвоєння студентами методики бухгалтерського обліку основних банківських операцій на такому рівні, щоб по закінченні навчання вони змогли добре орієнтуватися у питаннях обліку в банках України.

Завдання – вивчення теоретичних основ обліку в банках, закріплення теоретичних знань виконанням облікових завдань за темами програми, швидке орієнтування у конкретній бухгалтерській ситуації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: визначення та цілі обліку в банках; основні форми фінансових звітів; зміст обліково-операційної роботи в банках; взаємозв'язок

фундаментальної моделі з проведенням аналізу кожної операції; класи Плану рахунків бухгалтерського обліку у банках, пояснювати їх структуру і взаємозв'язок; параметри аналітичного обліку, структуру номерів аналітичних рахунків; види банківських документів і правила їх оформлення; принципи бухгалтерського обліку; порядок здійснення активних та пасивних операцій банку та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку;

вміти: використовувати облікову інформацію для прийняття рішень; складати проводки; формувати номери аналітичних рахунків; вести бухгалтерський облік методом нарахування; відображати в обліку активні та пасивні операції; вести облік операцій із закриття результативних рахунків і визначати фінансовий результат діяльності банку.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): ЗК 1 Здатність вчитися та бути готовим до засвоєння та застосування набутих знань.

ЗК 2 Здатність до аналізу та синтезу як інструментарію виявлення проблем та прийняття рішень для їх розв'язання на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

ЗК 3 Здатність працювати самостійно та в команді з урахуванням вимог професійної дисципліни, планування та управління часом.

ЗК 5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 6. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК 7. Здатність до гнучкого мислення та компетентного застосування набутих знань в професійній діяльності.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово.

ЗК 9. Навички використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 11. Здатність презентувати результати проведених досліджень

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): ФК 2. Здатність формувати обліково-аналітичну інформацію для ефективного управління діяльністю підприємства.

ФК 3. Здатність використовувати математичний інструментарій для дослідження економічних процесів, розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері обліку, аудиту та оподаткування.

ФК 4. Здатність до відображення відомостей про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

ФК 5. Здатність застосування знань права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання

ФК 7. Здатність здійснення облікових процедур із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій.

ФК 8. Здатність застосовувати та формувати інформаційну підтримку управління підприємством з використанням сучасного технічного та методичного інструментарію.

(якщо є в робочому навчальному плані)																			
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку у банках	2
2	Тема 2. План рахунків та його застосування в облікових процедурах	2
3	Тема 3. Облік касових та розрахункових операцій	2
4	Тема 4. Особливості обліку міжбанківських операцій	2
5	Тема 5. Облік депозитних операцій банку	2
6	Тема 6. Облік операцій з кредитування	2
7	Тема 7. Облік доходів та витрат	2
8	Тема 8. Облік капіталу	2
9	Тема 9. Облік операцій в іноземній валюті	2
10	Тема 10. Облік операцій банку з цінними паперами	2
11	Тема 11. Облік основних засобів та нематеріальних активів	2
12	Тема 12. Облік внутрішньобанківських операцій	2
13	Тема 13. Складання та подання фінансової звітності банку	2

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Чи є однозначне визначення, що таке банк в законодавстві західних країн та України?
2. Чи можна сучасну банківську систему України назвати дворівневою, чи вона має іншу кількість рівнів?
3. Які основні етапи розвитку банківської системи?
4. Які принципи побудови плану рахунків бухгалтерського обліку ви знаєте?
5. Що являє собою план рахунків бухгалтерського обліку в банках, його структура?
6. Що таке рахунки першого порядку?
7. Що таке рахунки другого порядку?

8. Які загальні правила ведення бухгалтерського обліку в банках?
9. Які рахунки є балансовими? Наведіть приклади.
10. Які рахунки є позабалансовими? Наведіть приклади.
11. Що являє собою баланс банку?
12. Які основні правила побудови балансу банку?
13. Який порядок ведення аналітичного обліку?
14. Які особливості нумерації особових рахунків?
15. Що являють собою умовні коди видів операцій?
16. Зміст виписок з особових рахунків, що видаються клієнтам та порядок їх оформлення і видачі.
17. Який порядок ведення синтетичного обліку?
18. Як здійснюється зв'язка аналітичного обліку з синтетичним?
19. Що таке пасивні операції банку? Наведіть приклади.
20. Що таке активні операції банку? Наведіть приклади.
21. Яке значення банківської документації?
22. Назвіть основні види документів та їх реквізити.
23. Яка організація документообігу в банках?
24. Які органи здійснюють внутрішній банківський контроль?
25. Назвіть основні види внутрішньобанківського контролю та порядок його здійснення.
26. Принципи організації банківських розрахунків.
27. Назвіть форми безготівкових розрахунків.
28. Призначення розрахункового рахунку підприємства.
29. Хто встановлює черговість платежів з поточного рахунку підприємства?
30. Призначення поточного рахунку підприємства.
31. Порядок оформлення відкриття рахунків у банку.
32. Який порядок розрахунків платіжними дорученнями?
33. Хто виписує платіжні доручення?
34. Яка схема документообігу при розрахунках платіжними дорученнями?
35. Порядок здійснення нарахування процентів по поточних рахунках клієнтів банку?
36. Який порядок здійснення розрахунків акредитивами?
37. Хто виставляє акредитив?
38. Яка схема документообігу при розрахунках акредитивами в банку покупця і продавця?
39. Який порядок здійснення розрахунків чеками?
40. Хто виписує чек?
41. Порядок видачі чекових книжок клієнтам.
42. Що таке інкасове доручення?
43. В яких випадках банк здійснює операції по примусовому списанню коштів?
44. Який порядок розрахунків вимогами-дорученнями, хто їх виписує?
45. Що таке вексель?
46. Порядок видачі векселів.
47. Що таке факторинг?
48. Організація касової роботи в банках.

49. Суть готівкового обліку.
50. Касові документи: порядок оформлення та зберігання.
51. Які каси відкривають банки?
52. Організація роботи вечірніх кас.
53. Інкасація виручки та її переміщення.
54. Як складається прогнозний розрахунок касових оборотів банку?
55. Яка основна стаття видаткової частини прогнозного розрахунку касових оборотів банку?
56. Яка основна стаття прибуткової частини прогнозного розрахунку касових оборотів банку?
57. Що таке лізинг?
58. Яку інформацію містить актив балансу?
59. Яку інформацію містить пасив балансу?
60. Яку інформацію містить звіт про фінансові результати?
61. Які види активів є дохідними?
62. Які видатки називають процентними?
63. Що таке ліквідність банку?
64. Які показники характеризують ліквідність банку?
65. Особливості обліку основних засобів.
66. Особливості обліку прибутків та збитків.
67. Особливості обліку адміністративно-управлінських витрат.
68. Особливості фондів та резервів.
69. Які бувають банківські ризики?
70. Які заходи можна вжити для підвищення чистого прибутку банку?

Зразок білета

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЮРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ОКР "Бакалавр"
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Кафедра
обліку та оподаткування
2020-2021 навч. рік

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ
БІЛЕТ № __
з дисципліни
"Облік в банках"

Затверджую
Зав. кафедри

_____
С.В.Калюга
_____ 2020 р.

Екзаменаційні запитання

1. Загальна структура плану рахунків та характеристика його складових частин.
2. Визначити кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями:

1	нараховано заробітну плату працівникам банку
2	банк „Надійний” поповнив власний рахунок, відкритий у банку „Ліквідний”, перерахувавши кошти зі свого кореспондентського рахунку в НБУ
3	суб'єкт господарювання здав до каси банку торговельну виручку, яка підлягає зарахуванню на його поточний рахунок, відкритий в цьому банку
4	фізична особа через касу банку внесла готівку на поповнення свого короткострокового депозиту
5	банк списав бланки проданих акцій
6	відображено результат дооцінки основних засобів
7	нараховано процентні доходи за довгостроковими кредитами, що були надані іншим банкам
8	банк перерахував гроші за газети і журнали, передплачені на наступний рік

9	банк визнав не отримані в строк нараховані проценти за кредитом в поточну діяльність, що був наданий суб'єкту господарювання простроченими
10	фізична особа отримала в банку короткостроковий кредит готівкою

Тестові завдання різних типів

1	Що з переліченого показують у складі капіталу банку?
1	прибуток поточного року;
2	інвестиції в дочірні компанії;
3	основні засоби;
4	результати переоцінки;
5	непокриті збитки минулих років;
6	нематеріальні активи.

2	Яка величина активів банку, якщо власний капітал становить 340 млн.грн., а зобов'язання – 2560 млн.грн.? (відповідь навести цифрами)
----------	---

3	Банк – це:
1	установа, яка виступає фінансовим посередником, що виконує комплекс базових операцій;
2	установа, яка здійснює свою фінансово-господарську діяльність з метою одержання прибутку;
3	установа, що здійснює обслуговування клієнтів;
4	правильної відповіді немає.

4	Залучення вкладів та депозитів, отримання кредитів від інших банків, емісія власних цінних паперів та інші операції, за допомогою яких банки формують свої ресурси - це (у бланку відповідей впишіть узагальнюючу назву таких операцій)
----------	--

5	За місцем складання банківські документи класифікують на ... (у бланку відповідей впишіть відповідь словами)
----------	---

6	Частина бухгалтерського балансу, що характеризує склад, розміщення і використання грошових коштів, згрупованих за їх економічним значенням у процесі відтворення – це (у бланку відповідей впишіть вірну
----------	---

	<i>відповідь словами)</i>
--	---------------------------

7	Що з переліченого відносять до: А) зобов'язань; Б) капіталу?
1	емісійні різниці;
2	результати переоцінки основних засобів;
3	довгострокові кредити, що отримані від НБУ;
4	кредиторська заборгованість за операціями з банками;
5	інші фонди банку;
6	короткострокові вклади (депозити) фізичних осіб.

8	Як часто банки здійснюють оцінку стану обслуговування боргу: (відповідь навести словами)
----------	---

9	Врахування до складу власного капіталу коштів, залучених на умовах субординованого боргу, відображається бухгалтерським проведенням:
1	Дт 1200 Кт 2615;
2	Дт 3660 Кт 1200;
3	Дт 1200 Кт 3660;
4	правильної відповіді немає.

10	Що з переліченого відноситься до А) активів, Б) зобов'язань?
1	кошти в інших банках;
2	кошти інших банків;
3	строкові депозити в інших банках;
4	вклади клієнтів, які утримуються за рахунок бюджету;
5	запаси матеріальних цінностей на складі;
6	заборгованість працівникам банку на відрадження.

8. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – лабораторна робота, практична робота, вправи.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

9. Форми контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та в процесі здійснення самостійної роботи за такими напрямками: експрес-опитування, тести, розрахункові завдання, задачі. Усний контроль - у вигляді індивідуального та фронтального опитування, письмовий контроль - у вигляді модульних контрольних робіт, самостійних письмових робіт, диктантів, поточного тестування.

Важливе значення має аналіз знань і навичок студентів, що здійснюється після поточного, рубіжного та підсумкового контролю. Співвідношення показників цих видів контролю дає змогу скоригувати методи і форми навчальної роботи, вжити відповідних заходів щодо оптимізації навчального процесу.

Поточний контроль знань проводиться щомісяця шляхом тестування за вивченими темами курсу, підсумковий — наприкінці першого семестру за умови позитивних оцінок поточного контролю — шляхом проведення заліку.

Результати, отримані під час тестування, підлягають кількісному підрахунку, на основі якого виставляється оцінка успішності студентів в оволодінні англійською мовленнєвою діяльністю. Для цього кожне тестове завдання спочатку оцінюється в балах. Бали можуть нараховуватись за кількість правильних відповідей шляхом порівняння відповідей тестового з ключем (при вибіркових або конструйованих напівдрукованих відповідях) або відповідно до певних характеристик якості мовлення за критеріальною шкалою (при конструйованих продуктивних відповідях). Такими критеріями можуть бути, наприклад, лексична і граматична правильність усного або писемного висловлювання, відповідність ситуації спілкування, різноманітність застосованих мовних засобів, швидкість мовлення та ін. За наявність кожної з подібних характеристик мовлення тестований отримує певну кількість балів. Кількість і види характеристик, які оцінюються, можуть варіюватись, оскільки зумовлюються цілями тестування, етапом навчання тощо. Отримане число балів співвідноситься зі шкалою оцінок: наприклад, 30 балів за 30 питань (по 1 балу за кожне питання).

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл.1 «Положенням «Про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до проведення практичних занять.
3. Методичні рекомендації до самостійної роботи.
4. Завдання для модульних контрольних робіт.

12. Рекомендована література

Основна

1. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. №996-XIV // [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999 р. №679-XIV // <http:// www.rada.gov.ua>
3. Закон України “Про платіжні системи та переказ грошей в Україні” від 05.04.2001 р. №2346-III // <http:// www.rada.gov.ua>
4. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” від 12.07.2001 р. №2664-III // <http:// www.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. №2121-III // <http:// www.rada.gov.ua>
6. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України: Затв. Постановою Правління НБУ від 27 грудня 2007 № 481 // <http:// www.bank.gov.ua>
7. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій банків з векселями: Затв. Постановою Правління НБУ від 8 червня 2000 р. №234 // <http:// www.bank.gov.ua>
8. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів та нематеріальних активів банків України: Затв. Постановою Правління НБУ від 20 грудня 2005р. № 480 // <http:// www.bank.gov.ua>
9. Інструкція з бухгалтерського обліку ТМЦ банків України: Затв. Постановою Правління НБУ від 10 грудня 2004р. № 625 // <http:// www.bank.gov.ua>
10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Затв. Постановою Правління НБУ від 11.09.2017 р. № 89 // <http:// www.bank.gov.ua>

11. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні: Затв. Постановою Правління НБУ від 25 вересня 2018 р. № 103 // <http://www.bank.gov.ua>
12. Інструкція про порядок регулювання та аналіз діяльності банків: Затв. Постановою Правління НБУ від 28 серпня 2001 р. №368 // <http://www.bank.gov.ua>
13. Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Затв. Постановою Правління НБУ від 24 жовтня 2011 № 373 р. // <http://www.bank.gov.ua>
14. Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України: Затв. Постановою Правління НБУ від 10 травня 2016р. № 311 // <http://www.bank.gov.ua>
15. Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України: Затв. Постановою Правління НБУ від 04 липня 2018 р. № 75 // <http://www.bank.gov.ua>
16. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними та фізичними особами: Затв. Постановою Правління НБУ від 12 серпня 2015р. № 520 // <http://www.bank.gov.ua>
17. Кіндрацька Л.М. Фінансовий і управлінський облік в банках.- К.: КНЕУ, 2014.- 704 с.
18. Васюренко О.В. Облік і аудит в банках. - К.: Вища школа, 2016. – 579 с.
19. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік і прийняття рішень в банках. - К.: КНЕУ, 2008.- 404 с.
20. Коршунов В.И. Учет и анализ в коммерческих банках.-Х.: Основа, 2009.-176с.
21. Литвин Н.Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) [Текст]: підручник/ Н. Б. Литвин. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 676 .
22. Спьяк Г.І. Облік і аудит у банках. – К.: Атіка, 2014. – 264с.

Допоміжна

1. Грушко В.І. Банківський нагляд. - К.: ЦУЛ, 2014. - 264 с.
2. Кіндрацька Л.М. Бухгалтерський облік в банках. - К.: КНЕУ, 2009.- 404 с.
3. Основи банківського бухгалтерського обліку / В.М. Остапович (укл.).- Чернівці: Рута, 2008.- 256 с.
4. Чмутова І.М. Облік і аудит у банках. Конспект лекцій. – Х.: ХДЕУ, 2002.– 120с.
5. Дерев'янюк С.І. Облік в банках. Навчальний посібник для вивчення курсу „Облік в банках” для студентів за напрямом 6.030508 „Фінанси і кредит”.- К.: Видавництво українського фітосоціологічного центру, 2013. – 199с.

13. Інформаційні ресурси

1. www.library.if.ua
2. www.elbook.com

3. www.libr.org.ua
4. www.zakon.rada.gov.ua
5. www.bank.gov.ua
6. Облік і фінанси АПК. Бухгалтерський портал <http://magazine.faaf.org.ua/>
7. Газета «Все про бухгалтерський облік» <http://vobu.kiev.ua>
8. Газета «Урядовий кур'єр» <http://www.ukurier.gov.ua/>
9. Електронна бібліотека <http://pidruchniki.com.ua/>
10. Електронна бібліотека <http://www.studentbooks.com.ua/>